

SMERNICE ZA BLAGOSTANJE,
SOCIJALNU PRAVDU I
ODRŽIVI POSLOVNI RAZVOJ

SADRŽAJ

3 | PREAMBULA

3 | SMERNICE

<i>1. Okviri pravne države</i>	<i>3</i>
<i>2. Vlasništvo i zapošljavanje.....</i>	<i>3</i>
<i>3. Konkurencija kao osnova</i>	<i>3</i>
<i>4. Primena principa odgovornosti</i>	<i>3</i>
<i>5. Stabilnost privrednih okvira</i>	<i>4</i>
<i>6. Država stavlja na raspolaganje javna dobra.....</i>	<i>4</i>
<i>7. Solidarnost i socijalna sigurnost</i>	<i>4</i>
<i>8. Stimulativni porez</i>	<i>4</i>
<i>9. Održivost</i>	<i>4</i>
<i>10. Politika otvorenih tržišta.....</i>	<i>4</i>

4 | PREDUSLOVI ZA USPEH GLOBALNOG EKONOMSKOG UREĐENJA ZASNOVANOG NA SOCIJALNOJ TRŽIŠNOJ PRIVREDI

SMERNICE ZA BLAGOSTANJE, SOCIJALNU PRAVDU I ODRŽIVI POSLOVNI RAZVOJ

PREAMBULA

Sve veće privredno i političko preplitanje u mnogim zemljama sveta dovelo je do većeg rasta i konkurencije koja poboljšava mogućnosti obrazovanja, jača socijalnu infrastrukturu i smanjuje siromaštvo. Uprkos tome, mir, sloboda i pravda su ugroženi. Neravnomerna raspodela dobiti u svetu je dodatni razlog za sve veće političke i socijalne napetosti. Trenutna finansijska i privredna kriza može se prevladati samo uvođenjem pravila za finansijska tržišta na međunarodnom nivou. Za to je potrebno zajedničko zalaganje za održivi poslovni razvoj. Potreban nam je međunarodni konsenzus koji omogućava blagostanje, socijalnu pravdu i održivi poslovni razvoj na osnovama zajedničkih principa i vrednosti. Pri tome pozitivni efekti globalizacije ne smeju ni u kriznim vremenima da budu ugroženi nacionalnim ili regionalnim protekcionizmom. Dobrobit zajednice, demokratija i nepovredivost ljudskog dostojanstva su osnova na kojoj je baziran takav konsenzus – uzimajući u obzir kulturne i društvene specifičnosti.

SMERNICE

Solidarnost i subsidijarnost predstavljaju osnovne principe. Solidarnost obezbeđuje legitimitet tržišnoj privredi kroz njenu okrenutost ka opštoj dobrobiti. Subsidijarnost stvara i garantuje prostor za sopstvenu odgovornost i sopstvenu inicijativu.

1. Okviri pravne države

Funkcionalan, pouzdan i demokratski legitiman pravni sistem je osnova za efikasno i održivo poslovanje. On stvara preduslove za efikasnu privredu, efikasnu državnu upravu koja je u službi građana kao i za poštovanje principa rada dobre vlade. Preko regulatornih elemenata i konzekventnog nadzora kontroliše se poštovanje, a kažnjava se kršenje pravila. Sve to nije samo sebi cilj. Pravila su potrebna kako bi, zbog privrede bazirane na konkurenciji, decentralizovano ponašanje u konkurenciji imalo za posledicu društveno-politički korisne rezultate.

2. Vlasništvo i zapošljavanje

Efikasna privredna struktura okrenuta ka održivosti mora da bude zasnovana na privatnom vlasništvu koje pravo raspolaganja dobrima stavlja u ruke privatnih preduzetnika i domaćinstava. Privatno vlasništvo pruža odlučujući podsticaj ostvarenju prihoda kroz rad i predstavlja osnovu inovativnog preduzetništva. Samo je privredno uređenje zasnovano na privatnom vlasništvu u stanju da obezbedi sigurno zaposlenje. Na toj osnovi mogu da nastanu sopstvena odgovornost i inicijativa bez kojih su nezamislivi efikasno korišćenje sopstvenih potencijala, obrazovanje, inovacije, rast i blagostanje. Privatno vlasništvo je karakteristika uređenja baziranog na konkurenciji u kome mnoštvo malih i srednjih preduzetnika svojih ličnim vlasništvom odgovara za svoje poslovne aktivnosti. Imovina nosi sa sobom i društvenu obavezu. Korišćenje imovine mora istovremeno da služi i dobrobiti zajednice. To obezbeđuje odmereno, održivo preduzetničko ponašanje i sprečava jednostrano i kratkoročno stremljenje isključivo ka ostvarenju prihoda.

3. Konkurencija kao osnova

Uređenje zasnovano na konkurenciji i slobodnom formiranju cena na svetskom nivou omogućava optimalnu raspodelu sredstava kojih nema dovoljno. Efikasna konkurencija predstavlja motor održivog poslovanja. Ona podstiče efikasnost i napredak, jača odgovorno ponašanje i sprečava nastanak preduzeća koja imaju preveliku moć na tržištu. Za uređenje zasnovano na konkurenciji potrebna su nacionalna i internacionalna otvorena tržišta kao i kontrola tržišne zastupljenosti i koncentracije na tržištu koju sprovode država i zajednice država. Konkurencija je zasnovana na principu efikasnosti i istih šansi za sve.

4. Primena principa odgovornosti

Sloboda konkurencije uslovljava primenu principa odgovornosti kako bi se efikasnost u konkurenciji povezala sa odgovornošću svakog pojedinačnog učesnika. Šanse za dobit stimulišu konkurenciju. Lična odgovornost za gubitak ograničava neodgovorno i preterano riskantno poslovanje.

5. Stabilnost privrednih okvira

Uređenje bazirano na tržišnoj privredi zahteva dugoročnu ekonomsku politiku i što je moguće veću makro-ekonomsku stabilnost. To posebno važi za nacionalna i međunarodna finansijska tržišta. Investicije i dugoročne potrošačke odluke podrazumevaju postojanje poverenja u stabilne okvirne uslove. U to spada i izbegavanje protekcionističkih mera kao i finansijske politike koja je okrenuta samo kratkoročnim nacionalnim ekonomskim ciljevima i kratkoročnom rastu.

6. Država stavlja na raspolaganje javna dobra

U uređenju zasnovanom na tržišnoj privredi država mora da stavi na raspolaganje javna dobra ukoliko tržište nije u stanju ili je nedovoljno u stanju da ta dobra stavi na raspolaganje. Efikasna infrastruktura, osnovne obrazovne šanse i pristup sveobuhvatnom zdravstvenom osiguranju su oblasti u čijem organizovanju država mora da učestvuje. Država u posebnoj meri mora da učestvuje u zbrinjavanju socijalno ugroženih slojeva, iako uticaj države mora da bude ograničen.

7. Solidarnost i socijalna sigurnost

Privredni rast olakšava borbu protiv siromaštva. Tržišna privreda ne može da spreči nastanak razlika u ostvarenju prihoda i slabiji uspeh delova stanovništva. U tržišnoj privredi su stoga potrebni sistemi socijalne sigurnosti koji imaju široko dejstvo i ne krše pravila tržišne privrede, zatim mehanizmi regionalnog ujednačavanja razlika kao i poreski sistem baziran na prihodima kako bi se obezbedio socijalni mir i omogućilo odgovarajuće učešće širokih slojeva stanovništva u privrednom i društvenom razvoju.

8. Stimulativni porez

Za finansiranje državnih troškova potreban je u tržišnoj privredi stimulativni sistem davanja. Porezi ne smeju biti takvi da umanjuju podsticaj da se postižu bolji rezultati ili da vode ka pogrešnoj raspodeli sredstava.

9. Održivost

Svaki privredni sistem mora da bude merljiv po svojim dugoročnim rezultatima. Održivost je u ekološkom, socijalnom i fiskalnom smislu jedan od najznačajnijih kriterijuma uspeha i predstavlja izraz pravednog odnosa prema svim generacijama. Pravno uređenje zasnovano na odgovornosti i jemstvu jača održivost. Posebno aktivna politika zaštite klimatskih uslova predstavlja ekonomsku i moralnu obavezu obezbeđenja prirodne osnove za život budućih generacija.

10. Politika otvorenih tržišta

Nacionalni individualizam ne predstavlja rešenje krize već je upravo suprotno: takvo ponašanje može samo da pogorša efekte ekonomske krize na svetskom nivou. Odlučujuća je koordinisana politika otvorenih tržišta kao i poštovanje fer pravila. U borbi protiv protekcionizma i ekonomskog nacionalizma moraju se jačati relevantne međunarodne institucije.

PREDUSLOVI ZA USPEH GLOBALNOG EKONOMSKOG UREĐENJA ZASNOVANOG NA SOCIJALNOJ TRŽIŠNOJ PRIVREDI

Otvorenoj i globalnoj privredi potrebni su međunarodni okviri. Principi i pravila, koja su se na nacionalnom i evropskom nivou pokazala kao uspešna u okviru ekonomskog i vrednosnog poretka okrenutog ka socijalnoj i tržišnoj privredi, moraju biti primenjivani i na međunarodnom nivou. Ti principi povezuju slobodu i odgovornost u korist svih. Posebno u oblasti finansijskih tržišta oni moraju biti poboljšani i u trgovinskom uređenju na svetskom nivou moraju biti ojačani. Neophodno je proširenje legitimacije, funkcionalnosti i produbljene saradnje međunarodnih institucija kao i stvaranje integrativnih foruma saradnje. Pouzdan pravni sistem i demokratsko uređenje zasnovano na subsidijarnosti predstavljaju osnov za to. Politička konkurencija i političko učešće kod nacija podstiču privredni razvoj i stabilnost međunarodnog društvenog i privrednog poretka. Nužno informisanje kroz nezavisne medije i udruženja može biti omogućeno samo u jednom takvom uređenju. Konsenzus i odlučnost političkih, privrednih i društvenih aktera da rade na ujednačavanju interesa u nacionalnim i internacionalnim okvirima predstavljaju preduslov za ostvarenje „blagostanja za sve“.